

Betka Vrbovšek

S šopkom sivke in rožmarina

Slovenske večernice 176

1851

Spomini in pisma

Suh šopek rožmarina in sivke je povezan s svilenim trakom. Nekoč sem ga položila na kupček babičinih pisem, zato tudi pisma dišijo po rožmarinu in sivki. Pomislim, da bi pisma že pred leti lahko odvrgla v koš za smeti, saj sem jih tolikokrat prebrala, da jih znam skoraj na pamet. Vendar čutim, da se še ne morem ločiti od njih.

Počasi sedem in si pisma položim v naročje.

Listam med njimi in znova začutim babičino bližino, njeno skrivnostno navzočnost. V duhu spet zaslišim njen glas in za nekaj trenutkov podoživljam najin skupni čas. Čas, ki ga ni več, saj je za vedno odšel v večnost. Je minilo res že desetletje, odkar mi je babica napisala zadnje pismo?

Skozi okno sije mehka svetloba. V mislih vidim poteze babičinega obraza, njene živahne oči. Imela je topel pogled, ki mi je ogreval mlado dušo. Vidim jo, kako si z znano kretnjo odstrani koder las, ki ji je zdrsnil na čelo. Vidim, kako se mi nasmehne, seže po mojih dlaneh in jih mehko pobož.

V ozadju babičine podobe se mi v spominu zariše njena hiša na robu edine ulice v kraju, ki se je raztezala med dvema vrstama družinskih hiš. Njena dnevna soba se je z leti napolnila s knjigami, lesen križ nad mizo je bil njena dediščina iz prejšnjih rodov. V omari s steklenimi vrati so se prašili spominki iz njenega življenja, starinski radio in zbirka cedejev sta bila iz nekega drugega časa. Televizija

je večinoma res samevala v kotu dnevne sobe, toda z računalnikom, ki ji ga je podaril moj oče, se je v zadnjem obdobju svojega življenja hitro spoprijateljila.

Babica je bila pristan za moje težave. Še vedno jo pogrešam, toda hvaležna sem, da sem jo imela. Znala mi je pozorno prisluhniti in čutiti z mano, ko so me mladostne tegobe metale iz enega v drugo duševno razpoloženje. V njej nisem našla le zaupnice, ampak tudi najboljšo življenjsko svetovalko. Četudi je bil njen pogled največkrat drugačen od mojega, naju to ni motilo. Imeli sva se radi.

S koliko mladimi ljudmi še posebno v obdobju odraščanja bi lahko bile babice v podobno zaupnem odnosu, kot sva ga imeli midve z mojo babico? Tega ne vem, vendar ko opazujem življenje okoli sebe, vidim, da je danes mnogo mladih v obdobju odraščanja v resnici osamljenih. Klub socialnim omrežjem in zaupnim telefonom. Razmišljam, zakaj je tako. Vzrokov je gotovo več, morda, pomislim, pa je lahko tudi tale ...

Ko se mlad par osamosvoji, se pogosto narahlja vez s starši. V začetnem obdobju skupnega življenja je to gotovo potrebno. Par mora sam in v miru najti ravnotežje v medsebojnem odnosu. Toda rodi se otrok, eden, dva, redkeje trije, ki hitro odraščajo. Družina, ki se je zaprla v svoj družinski mehurček, je pogosto sama s svojimi težavami. Vrtec in šola vsrkata otroke v svoj življenjski ritem, starša sta polno zaposlena, otrok pa je kljub vsemu vedno bolj osamljen. Morda njegova družina prijateljuje s podobno družino, morda celo z več družinami, kar je dobro. Toda ali si lahko v okviru teh druženj pubertetnik ali mladostnik najde nekoga, s katerim bo razvil zaupen odnos? Morda, če ima srečo, ni pa vedno tako.

Nekje na robu tega dogajanja živijo stari starši, velikokrat zelo osamljeni, včasih samo eden izmed njih. Odraščajoče vnuke vidijo na kratkih obiskih, to pa je največkrat tudi

vse. Sprašujem se, kaj se je spremenilo v naši družbi, da je nastala takšna razpoka med generacijama. Zakaj imajo danes mlade odraščajoče vnukinje in vnuki toliko obveznosti, med njimi pa se komaj kdaj najde možnost za daljše druženje s starimi starši? Morda bi morali dati več pobude tudi babice in dedki? Marsikateri stari starši se bojijo, da bi jim kdo očital vtikanje v odnose, ki naj jih nič ne brigajo. Šele zadnja leta se več govori o medgeneracijskem sodelovanju, a bolj malo naredi.

Zavedam se, da ni vsaka babica takšna, kot je bila moja. Zamižim in položim dlan na pisma, kakor bi pričakovala, da se bodo moji prsti dotaknili babičine dlani in se z njenimi prsti prepletli kot nekoč v trden objem medsebojnega sprejemanja in razumevanja. Toda prsti zatipajo v prazno. S hrbtiščem roke si obrišem mokre oči in se nasmehnem spominom.

S svežim šopkom rožmarina in sivke bom odšla na pokopališče. Tam ne bo bolečine, le hvaležen spomin na babico in na najin skupni čas.

Prometna nesreča

Po nesreči sem bila trdno prepričana, da sem tistega meglenega jutra najmanj dvakrat s pogledom objela cesto na levi in desni strani. Videla sem zeleno luč, ko sem s kolesom zavila na levo cestišče. Udarec je prišel popolnoma nepričakovano, nekje od strani. Zaznala sem le še sivino asfaltne površine in slišala rezko cviljenje zavor. Nekje daleč sem slišala kričanje, hitenje korakov, nekdo se je sklanjal nad menoj. Zajela me je bolečina, ki mi je glavo spremenila v ropotajoč boben, dokler me ni zagrnila odrešujoča tema.

Zbudila sem se v sprejemni ambulanti mestne bolnišnice. Bobnanje v glavi se je spremenilo v znosnejše zvenenje. Ko sem odprla oči, sem nad seboj zagledala bel strop in poskušala razumeti, kje sem in zakaj. Zavedla sem se nečesa mokrega pod svojo zadnjico, svojih golih nog in obupnega občutka zmedenosti v glavi. Videla sem dva moža v belem, ki sta mi obe nogi umetelno ovijala z mavčnimi oblogami. Luč s stropa se je zrcalila v zloščenih zelenomodrih ploščicah.

Zakaj mi povijata nogi? Nekdo se je nekaj pošalil, moža sta se smejala drug drugemu, vendar se ju nisem trudila razumeti. Obrnjena proč nista opazila, da sem odprla oči in se začela zaskrbljeno ozirati okrog. Zazeblo me je, malo zaradi mokrih oblačil, pa tudi zaradi strahu. Kaj se je zgodilo z menoj? Zakaj me vse boli? Čez suhe ustnice

nisem mogla spraviti glasu. Nemočno sem se ozirala okoli. Mamo sem opazila šele, potem ko je vzkliknila:

»Eva!«

»Mama!«

Nežno me je potisnila nazaj na trdo ležišče.

»Kaj se je zgodilo? Zakaj sem tu?«

Mama me je pobožala po laseh.

»Ne skrbi, Eva, vse bo dobro. Imela si prometno nesrečo. Nekdo te je z avtom zbil s kolesa. Nameščajo ti mavec, ker imaš zlomljeni obe nogi.«

Obe nogi? Hotela sem jo vprašati vse tisto, kar se mi je v mislih oblikovalo v vprašanje, pa nisem mogla govoriti. Počutila sem se utrujeno in razbolelo.

»Mami, bom morala ostati v bolnišnici?«

Mama se je z dlanjo dotaknila mojega lica in me prijela za roko. Pogledala me je in se mi nasmehnila, čeprav so se ji v kotičkih oči zasvetile solze. Sklonila se je k mojemu ušesu in mi poskušala nežno razložiti, kaj me čaka.

»Samo nekaj dni boš morala ostati v bolnišnici. Slikali ti bodo glavo in naredili še nekaj drugih preiskav. Potrpi, Eva! Biti moramo hvaležni, da se ni zgodilo še kaj hujšega!«

Hotela sem jo vprašati, kaj bi se lahko zgodilo še hujšega, pa me je bilo sram zaradi obeh moških v belem, ki sta se mi prijazno nasmihala. Nisem hotela, da bi me imela za prestrašeno revo.

Pozneje, že v bolniški sobi, ko sem ugotovila, da je zunaj že noč, so mi prijazne sestre pojasnile, da sem imela poleg zlomljenih nog tudi pretres možganov. Kar nekaj časa bom morala ostati v bolnišnici, so mi rekle, ko so mi pomagale preobleči mokro srajco, mi še zadnjič pred spanjem zmerile pritisk in temperaturo in dale nekaj proti bolečinam.

»Počivati moraš,« se mi je že med vrati nasmehnila ena od sester. Druga je molče ugasnila luč in sobo je zajela tema.

Zastrmela sem se v edino okno. Skozi šipo je padala svetloba oddaljenih uličnih svetilk. S hodnika sem slišala podrsavanje nog, nekje je zajokal otrok. Bila sem še vedno prestrašena, toda nekje v trebuhu se je že rojeval tudi val jeznih občutkov.

Zakaj se je to zgodilo? Zakaj ravno meni? Kako naj se sprijaznim z bolnišnico in zlomljenimi nogami zdaj, ko bo pomlad vsak čas ovila tudi najbolj puste kotičke našega kraja v zeleno razkošje? Pa tako sem se veselila pomladi! Naj zdaj ležim v bolnišnici, ko se začenja moj najljubši letni čas? Zdaj, ko se bodo na gredi pred našo hišo razpustili tulipani in prvi cvetovi perunik?

Kako naj manjkam v šoli ravno zdaj, ko moram pred koncem šolskega leta izboljšati še toliko ocen? Zamudila bom tudi šolski izlet in morda bom imela pokvarjene celo počitnice. Zakaj ravno zdaj? Zakaj ravno jaz? Kje je ta neumnež, ki me je zbil po tleh?

Nisem več mogla ustaviti solz, ki so se mi nabrale v očeh. Ni mi bilo mar, da so na licih puščale za seboj svežo sled. Nazadnje sem obrnila glavo v blazino in jokaje zahlipala. Smilila sem se sama sebi in nazadnje utonila v nemiren spanec.

Zbudila sem se šele potem, ko me je sobna sestra potresla za obe roki in mi pod pazduho potisnila mrzel termometer. V glavi mi je še vedno šumelo, nisem mogla jasno razmišljati. Počutila sem se silno utrujeno in zelo osamljeno.

Med vizito se mi je zdelo, da me starejši zdravnik z razpeto belo haljo sploh ne pogleda čez svoj obilen trebuh. Strmel je v moj temperaturni list in nanj nekaj načečkal. Nazadnje se mi je le bežno nasmehnil in zapustil sobo. Spet sem zadremala.